

Zevenhonderd jaar gezinsverpleging in Geel

WILFRIED BOGAERTS is als psycholoog Gezinsverpleging verbonden aan het Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Geel. In Geel bestaat een eeuwenoude traditie in gezinsverpleging, waarbij pleeggezinnen psychiatrische patiënten opvangen.

‘De traditie om patiënten in pleeggezinnen onder te brengen bestaat al zo’n 700 jaar. Het begon met de legende van Dimpna, een Ierse koningsdochter uit de 7e eeuw. Na het overlijden van haar moeder vluchtte Dimpna weg van haar vader, die met zijn eigen dochter wilde huwen. Het verhaal gaat dat haar vader haar in Geel terugvond. Na een nieuwe weigering om te trouwen, onthoofdde hij haar. Enkele eeuwen later begon een cultus rond haar persoon en werd Geel een bedevaartsoord. Bedevaarders verbleven hier negen dagen om met allerlei rituelen en gebed te genezen van fysieke, en later vooral mentale problemen. Toen de toestroom aan pelgrims te groot werd, namen bewoners rond de kerk de pelgrims in huis. Een aantal pelgrims bleef na hun boetedoening in hun gastgezin wonen. Vandaag bestaat de opvang van mensen met een psychische kwetsbaarheid bij gastgezinnen nog altijd, als onderdeel van het zorgaanbod van een psychiatrisch zorgcentrum.’

‘Op het hoogtepunt woonden er in Geel meer dan 3.000 patiënten bij gastgezinnen. Nu zijn dat er 150. Zij wonen in bij 135 gezinnen. Er zijn patiënten die al meer dan vijftig jaar bij een

gezin inwonen. Soms in de tweede of derde generatie binnen dezelfde familie. Het is vandaag moeilijker om jonge gezinnen te vinden die zich willen engageren als pleegouder. Dat komt voor een stuk omdat we anders leven en samenleven, en voor een stuk omdat er nu meer mogelijkheden zijn voor de opvang van psychiatrische patiënten. Dankzij de gezinsopvang is de kans groter dat de patiënt zich sociaal integreert, ook buiten het gezin. In België is deze vorm van opvang enkel in Luik gekopieerd. In Duitsland, Engeland, Italië en Frankrijk bestaan er gelijkaardige initiatieven. Zorgverleners uit die landen komen regelmatig kijken hoe wij het hier aanpakken.’

‘Pluspunt van dit zorgsysteem is dat we de zorg voor de patiënt zeer vlot kunnen aanpassen. Als alles goed loopt, volgen we wat meer van op een afstand. Als het nodig is, bieden we snel meer directe zorg aan, met eventueel een opname in het ziekenhuis bij een acute situatie. Er is de klok rond een begeleider bereikbaar voor de patiënten en er is ook altijd een residentieel bed voorzien voor de mensen die in een pleeggezin wonen. Zo garanderen we continue zorg voor zowel patiënt als pleeggezin.’

TEKST
Willem-Jan van Ekert

FOTOGRAFIE
Mine Dalemans